

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 27. De ingressis Religionem,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

CAP. XXVII.

De ingressis religionem.

SVMMARIVM.

- 390 Varietas eorum, quae Religioso incumbunt ex officio.
- 391 Quatuor casus in quibus Religiosus mortaliter peccat contra obedientiam.
- 392 De peccato eius qui in religione vota tantum, non autem regulas servare vult.
- 393 Quatenus peccet Religiosus agendo contra regulas quae non obligant ad culpam.
- 394 Obedire sine praecepto, quam eo expectatio melius est: & quid agendum, cum diversi Superiores contraria mandant: item quid in dubio.
- 395 Quando sit aut non sit necessarium, quod Religiosus Praecharo suo obediat.
- 396 Quatenus consuetudo possit, aut non possit excusare ab observatione regulae.
- 397 Religiosus post factam professionem, de suis bonis disponere non potest: nec testamentum ante illam factum mutare.
- 398 Peccatum suo genere mortale Religiosus committit contra paupertatem, habendo proprium.
- 399 Tres casus in quibus Religiosus mortaliter peccat retinens aliquid in usu proprio.
- 400 Peccat Religiosus volens de aliquo libere disponere, ac si dominum illum haberet.
- 401 Religiosus de eo quod dono accepit non potest disponere.
- 402 Ad quae tenentur Religiosus ordinis, in quo assignatur cuique suum proprium.

EX ijs quae religionem ingressis incumbunt ex officio, quaedam sunt propria illius ordinis quem susceperunt: ad quorum notitiam habendam consulenda sunt propria constitutiones eiusdem ordinis: nec enim omnium eadem sunt, sed variorum varia. Quaedam vero sunt communia; atque adeo ab omnibus cuiusvis ordinis Religiosis servanda; ut quae ius commune illi universae sub praecepto imponit. De quibus quoad ius novum, Concilium Trid. legi debet in sess. 25. De regularibus (cuius generis ex eodem Concilio multa refert Azor in prima parte Moral. Institut. libr. 12. cap. 18.) & quoad ius antiquum, legi debent causa & rituli iuris canonici quos initio huius tractatus commemoravimus. Nonnulla illius generis, tanquam posita in usu frequenti, referemus in sequenti capite ac quantum ad nostrum institutum videntur sufficere, tractabimus. Alia denique religio ipsa de se exigit ab omnibus Religiosis; nempe ea quae spectant ad tria illius essentialia vota perpetuae castitatis, paupertatis, & obedientiae. In quibus nullum Superiorem dispensare posse habetur ex Concil. Trident. loco citato cap. 1. De Summo Pontif. quid tenendum sit, explicatum videri potest apud eundem Azorium in praeced. cap. 7. De ijs autem quae huius tertij generis sunt, dicere oportet in hoc cap. Et quidem de spectantibus ad castitatem nihil aliud occurrit dicendum, quam commendatissimam esse debere omnibus Religiosis: utpote, qui hac ex parte teneantur vitam coelestem ducere, puritatem imitando Angelorum, quibus per votum ipsum castitatis (se nuptiarum omnino expertes reddendo) similes fiunt, iuxta illud Math. 22. In resurrectione neque nubent neque nubentur, sed sunt sicut Angeli Dei in caelo. Quod caute sic accipere ut existimes sub votum castitatis cadere solummodo abtinentiam ab usu matrimonij. Nam simul etiam cadit, quae tanquam alia, ab omni eo quod castitati repugnat: siue sit verbum, siue cogitatio: ita ut peccatum gravius sit in Religioso, quam in saeculari non habente votum castitatis; cum in hoc, luxuriae tantum; & in illo adhuc sacrilegij rationem habeat: ut bene notat Sylv. in verbo Religio 6. quaest. 8. sic; duplicis malitiae reus sit, ubi alter tantum est unus; unde non sufficit ei, ut in confessione dicat fornicatus sum, nisi aperiat se reum esse violati voti. De ijs autem quae ad obedientiam & paupertatem religiosam spectant aliquot documenta occurrunt proponenda pro ratione iudicandi de peccatis quae contra votum de illis Deo factum, contingit committi.

Angelus in verbo Novitius §. 14. quia talis vere est Religiosus, iuxta illud, quod ex capit. unico De voto in 6. nequeat valido matrimonium contrahere, ut nec expresse professus. At Religiosus non est nisi alicuius religionis, in qua professus est. Quare debet in ea retineri.

387. Tertio modo ingressus religionis fit, quando quis Novitiorum habitum suscipit animo mutandi vitam absolute & simpliciter; hoc est, voluntate religionem profitendi, & in ea perpetuo manendi, quem animum demonstrat aperto aliquo signo externo; quale esse potest beneficium suum alteri resignasse, aut se bonis suis abdicasse. De hoc mentio est in cap. Super eo, in cap. Consulti, in cap. Statuimus, De regularibus, & in cap. Beneficium, & in cap. Non solum, eod. tit. in 6. In illis enim decernitur, cum qui susceperit habitum Novitiorum, posse intra annum probationis libere recedere; nisi illum susceperit animo vitae ratione simpliciter mutandi. Vnde aliqui Canonistae (quorum meminit Azor in prima parte Moral. Institut. lib. 12. cap. 4. qu. 4.) voluerunt deducere, quod hic modus constituit diversum à praecedentibus professionis genus. Sed contrarium tenendum est cum Sylv. in verbo Religio §. 19. versu. Quarto inducitur, Rosella verbo Novitius §. 13. & Angelo eod. verb. §. 12. quia professio religionis (ut citatis aliquot Canonistis idem Angelus habet in leg. §. 12. & iam ante attigimus) nunquam inducitur, etiam si quis expresse voueat, nisi ea fiat in manibus illius qui potestatem habet ordinariam vel delegatam recipiendi, & incorporandi religioni in qua fit professio. Cum autem quis tertio isto modo ingreditur religionem Superior tradens ei habitum Novitiorum non tradit animo admittendi ad professionem, sed solum ad probationem; ut vitam & mores ipsius exploret. Accedit quod in cap. Non solum De regularibus, in 6. religionem isto modo ingrediens, aperte distinguitur ab eo qui proficetur expresse vel tacite; cum scilicet ad illius verba, Nisi professus sit expresse vel tacite, adduntur ista: aut evidenter constat illum vitam mutare voluisse.

388. Iura autem prius citata, quibus sententia contraria nititur, non sufficere ad illius probationem: Azor loco citato ex eo docet, quod ex illis nihil amplius deduci possit, quam eum qui Novitiorum habitum suscipit simpliciter, animo & voluntate profitendi, atque perseverandi in vita religiosa, adstringatur voto simpliciter religionis: neque iure possit ad saecularem vitam statutum redire; cum religionem ingressus sit non modo ut experiretur, an vita religiosa sibi expediret, prout solent ceteri Novitij, sed etiam voluerit adstringere se ad emittendam professionem, & perseverandum in ea religione. Vnde tantum sequitur, quod peccaturus sit quidem, rediens ad saecularem vitam; non tamen quod possit in foro externo tanquam professus cogi redire ad religionem; neque si ipse matrimonium contrahat (etiam si in eo peccet mortaliter contra id ipsum votum, quo obligatur coram Deo) illud erit nullum, prout constat ex cap. unico De voto in 6. Neque etiam tenetur manere in religione, cuius habitum susceperit, sed est ipsi liberum aliam, etiam laxiorem eligere, ex cap. Consulti, De regularibus.

389. Porro quod eandem libertatem eligendi aliam religionem, Angelus in verbo Novitius §. 4. concedit ingredienti per professionem tacitam (argumento capit. Constitutionem, De regul. in 6.) admiserim procedere in casu quo sic ingrediens, nullam praesice habuit intentionem se adstringendi ei religioni; sed tantummodo relinquendi saeculum. De voto enim iudicandum est ex intentione voventis. Quod si talem se adstringendi intentionem habuerit, negarim habere praedictam libertatem; quia in cap. Ex parte, De regularibus, taliter professi praecipuntur per Ecclesiasticam censuram compelli, determinate monachalem regulam secundum formam ordinis, profiteri & servare. Nonnulla alia de ingrediensibus religionem proponunt & satis fauilliter explicant Sylvest. verbo Religio 2. & 3. & Azor in cit. lib. 12. cap. 4. & 5. apud quos ea videnda relinquemus: cum haec videantur sufficere Parochis, quorum instructionem maxime spectamus.

REGINAL
TRAXIS
DROZ
EV

Documenta pro ratione iudicandi quando contingat Religiosum peccare contra votum obedientia.

391.

Primum est. In quatuor casibus (qui tanguntur à Diuo Thomà 2. 2. quest. 186. art. 2. & 9.) Religiosum peccare mortaliter contra obedientiam. Primus est, quando aliquid facit contra id, quod Superior præcipit consentaneè regulæ cui generaliter ille se adstrinxit, esse; requisitum non modicè ad votorum castitatis, paupertatis vel obedientiæ obseruantiam: aut eidem non parum necessarium ad æternam salutem. Cum enim tale præceptum detur in materia graui, obligationem de se inducit sub mortali. Vnde si tale factum iam alias mortale sit genere suo; ipsum aggrauatur mortaliter tali malitiâ inobedientiæ. Secus autem accidit in materia leui, aut quando à Superiore quid eiusmodi non præcipitur, sed solummodo proponitur: neq; enim inobedientia est, vbi non datur iussio. Videri potest Gregor. à Valent. 2. 2. disp. 10. q. 4. puncto 5.

Secundus casus est. Quando Religiosus non facit id quod Superior iniungit ei in virtute sanctæ obedientiæ, aut alijs verbis æquivalentibus; aut sub pœna quæ incurritur tantum ob peccatum mortale; vt excommunicatio, aut alia aliqua ratio, qua significetur præceptum ei dari exequendum sub pœna peccati mortalis.

Tertius est. Quando contra Superioris vel Regulæ præscriptum Religiosus agit ex contemptu, id est, interprete D. Thom. in eod. art. 9. ad 3. quando ex peruersa voluntate, qua superbe nolens præcipienti subijci, inde procedit ad contra agendum. In quo mortale peccatum committere patet: cum & per votum obedientiæ adstringatur ad talem subiectionem; & Superiori locum Dei tenenti, notabilem faciat iniuriam.

Quartus casus est. Quando nullam omnino habet (salutis immemor) intentionem tendendi ad perfectionem; id enim quædam apostasia est à professione: quæ hoc ipso quod religiosa est, versatur in tendentia ad perfectionem, seu profectu in vera charitate: adeo vt in tali Religioso idem contingat ac in scholastico nullam intentionem habente tendendi ad literarum scientiam: præsertim cum religio schola quædam sit, in qua perfectio discitur. Vnde Religiosus non quidem perfectus esse, sicut Episcopus, sed ad perfectionem tendere tenetur: sicut discipulus non tenetur quidem sciens esse sicut magister, tenetur tamen studium adhibere vt talis euadat: quæ doctrina est D. Thomæ in præcedenti art. 2. ad 1. Iuuerit autem videre P. Iacobum Aluarez de Paz, tom. 1. De vita spiritali. lib. 5. cap. 11.

Notat, autem cum Caiet. Gregorius à Valent. loco citato circa quartam circumstantiam: Religiosum non aliter teneri contendere ad perfectionem, quam agendo vitam regularem eo modo quo illam promissit. Adde quod idem habet circa secundam circumstantiam; quod per votum obedientiæ Religiosus non solum promittat se adimpleturum præcepta Superioris: sed etiam adimpleturum secundum vitam regularem sui ordinis, id est, cum subiectione erga regulas legitima auctoritate à Prælatis præscriptas alumnis suis. Talem vero subiectionem in hoc consistere: quod siue huiusmodi regulæ secundum se obligent ad peccatum mortale vel veniale, siue ad nullum peccatum per se obligent, sicut illa Dominicanorum, teste D. Thom. in cit. art. 9. ad 1. earum obseruatio ad eundem Religiosum sic attinet, vt merito Superiores possint à transgrediente pœnas exigere, quas ille sustinere teneatur, etiam quando aulla fuerit obligatio earum ad peccatum, prout D. ipse Thomas ibidem expressit. Quæ cum ita sint, relinquatur quod sicut Religiosus obligationi quam habet tendendi ad perfectionem: faustacit eo ipso, quod vult subiectus esse regulis sui ordinis: sic transgredi eandem obligationem eo ipso, quod non vult eidem regulæ subiectus esse: quod peccatum est mortale, tanquam notabilis violatio voti obedientiæ.

392.

Secundum documentum, quod in eodem puncto 5. circa 4. circumstantiam Gregor. à Valent. tangit, est. Eum non peccare mortaliter violatione voti obedientiæ, qui sic est animo comparatus in religione, quod nollet quidem regulas vltra vota

sua seruare, vellet tamen iisdem regulis subiectus esse, ea subiectione de qua paulo ante dictum est. Id quod habetur ex D. Thom. in citato art. 9. cum temperatione notanda, quod talis possit aliunde esse in peccato mortali: nempe ex præcepto quod cum intentione obligandi ad mortale Prælatus ore tenus dederit, aut in regula expresserit: itaque ex periculo, cui talis se exponit, contemnendi regulas, atque adeo vitam regularem, ad quam adstrictus est voto. Namque, vt ibidem ad tertium Diuus Thomas bene notat; consuetudo transgrediendi, solet contemptum inducere; iuxta illud Prouerb. 18. Impius cum in profundum venerit peccatorum, contemnit. Qui contemptus ex præcedenti numero, casu tertio, peccatum est mortale: & per consequens, periculum quoque incurrendi in illud. Qui enim amat periculum, in illo peribit. Ecclesiastici 3. Idem dic de eo qui propositum habet transgrediendi omnes regulas præcipuas ordinis, quibus venit ad perfectionem (cuiusmodi censetur esse pertinentes ad sui abnegationem, aut ad carnis edomationem, aut ad mundi contemptum) quia tunc interueniret contemptus interpretatus vitæ regularis quam vult; non item si vellet aliquas ex iisdem regulis præcipuis seruare, quantumcumque nollet omnes: quoniam volens cum suis votis seruare aliquas de præcipuis censeri, posset ad perfectionem tendere, etiam si ad eam non curreret. Hoc indicatum à Syluestro in verbo Religio 1. qu. 12. dicto 4. expressis verbis habet Gregor. à Valent. in eodem puncto 5. versus finem.

Tertium documentum est. Quamuis transgressio regulæ in ordine eo, in quo illa per se non obligat ad culpam, non sit peccatum ex suo genere, potest tamen mortale peccatum esse: tum ex contemptu, iuxta tertium casum memoratum: potest item ex libidine, id est, ex nimia cupiditate ad aliquid: aut ex negligentia, id est, ex torpore quodam animi, esse peccatum saltem veniale, ex D. Thom. in eodem art. 9. ad 1. Quod & probatur; quia ille excessus affectionis, & iste defectus finis rationabilis, aduersatur rectæ rationi, ideoque vitiant actionem. Atque hinc sequitur, quod Gregor. à Valent. notat in fine sit. puncti 5. non peccare quidem eum qui regulam non obligantem sub peccato, transgreditur ob aliquam causam quæ rationabilis sibi videtur, quantumcumque; melius esset ipsam regulam seruare, cum non teneamur semper id facere quod melius est: nihilominus tamen in tali transgressione, communiter admiseri aliquid culpæ, cum in eam facillime irrepit torpor aut libido: præterquam quod perdat meriti obedientiæ, quod coniunctum est cum executione regulæ.

Quartum documentum est. Perfectus esse, atque obedientiæ voto conformis, prompte exequi, quod Superiore velle intelligimus, quam illius iussionem expectare; nisi forte in rebus arduis, quæ præstantem virtutem, aut eruditionem requirunt; vt profectio ad Indos pro infidelium conversione, sit susceptio alterius grauis oneris & prouincia. Hoc Sotus habet De iust. & iure lib. 7. qu. 2. art. 4. ante solutionem argumentorum. Probatur vero, quia in obedientia promptitudo maxime commendatur: neq; paratus obedire exigit præceptum compulsorium, quando res est clara & aperta. Vnde Superiores non nisi rebelles, aut in dubio hærentes, præcepto cogere & vrgere solent.

Quintum est. Quando plures sunt, quibus in religione obedientia debetur: illis contraria præcipientibus, Religiosum teneri obedire Superiori potius, quam inferiori. Hoc de se manifestum est: quando quidem hic quoque illi subest, teneturque se conformare iustæ voluntati ipsius. Vnde sequitur Prælato aliquid illicitum præcipienti, nõ esse obtemperandum, quia Deus illud fieri prohibet; nec item præcipienti aliquid contra regulam, nisi in ea dispensare possit. Si autem dubitetur an aliquid sit illicitum, vel contra regulam, vel an circa illud Prælatus debite dispenset, Religiosus iudicium ipsius debet perferre suo, & obedire: vt bene monet Sylu. in verbo Religio 6. quest. 6.

Sextum documentum, tractatum à Sylu. Religio 6. quest. 6. Cum Prælatus aliquid præcipere possit, vel secundum, vel contra, vel præter, vel infra, vel supra regulam: præcipienti secundum regulam, id est, secundum contenta in regula explicitè, vel etiam implicitè (vt ea sine quibus regulæ bene

seruari

seruari non possunt, velut poenitentia quae pro illarum transgressione iniunguntur obediendum esse, prout satis de se patet; non autem praecipienti contra regulam, ex praeced. documento.

Praeter regulam vero praecipienti, Religiosum non teneri obedire: quia vnicuique obedientiam in aliqua religione, intendit id facere secundum regulas eius. Atque, vt ex Diuo Bernardo Syluester adfert, obedientia non extendit se ultra ius praelationis. Quod secundum regulam limitari patet ex forma voti; qua Religiosus vouet obedientiam in tali vel tali genere vitae. Porro tunc praeter regulam aliquid praecipitur, cum id ipsum, nec in ea continetur, nec ad eam expedit, iuuatue eius executionem: vt leuare de terra festucam, aspicere aues volantes, aut numerare stellas.

Infra regulam autem praecipienti aliquid, quale est refecere corpus certa hora, aut aliud quod regula permittit, simpliciter obediendum esse Angelus existimat. Sed Sylu. vult id non procedere, cum Religiosus certus fuerit, tale quid sibi nociturum in corpore vel in anima.

Supra regulam denique praecipienti aliquid, vt ieiunium aut aliam austeritatem ad quam regula non arctat, esse obediendum si iniungatur in poenam culpae ante admittae; non autem si in cautelam culpae deinceps vitandae, quando Religiosus videret se nullatenus ad talem culpam sollicitari. Ratio est, quia Religiosus tenetur quidem ex conditione vitae regularis, in primo documento exposita, correctioni Superioris se subijcere, non tamen pro voluntate eiusdem Superioris amplecti, quod ad regulam nihil atinet, sed limites ipsius excedit. In talibus tamen obedire perfectionis est, quando non sunt contra Deum, aut contra professionem regulae: quo casu, obedientia est illicita. Sicque triplex est obedientia: vna necessaria, qua Religiosus obedit in ijs, ad quae obligatur: altera perfecta, qua obedit in omnibus licitis: & tertia indiscreta, qua obedit etiam in illicitis.

Septimum documentum est Religiosum non teneri suo Superiori obedire (non obstante iure, quod hic in illum acquisiuit per ipsius professionem) quando ei praescribit aliquid quod est contra maiorem perfectionem; vt si prohibeat ne ad aliam perfectiorem religionem transeat, ex cap. Licet, De regul. Ratio vero est, quod vt iuramentum, sic & votum: nec vinculum iniquitatis sit, nec boni maioris impeditiuum.

396. Octauum documentum est. Eum qui religionem ingressus est, nulla consuetudine excusari posse, quin teneatur implere essentialia regulae, qualia continentur, quae ad tria vota religionis spectant, aut quae ad eorumdem obseruationem valde conducunt moraliterque necessaria esse iudicantur. Nam sine talibus, regularis vita quam professus est, nec vigere potest, nec consistere. In accidentalibus autem obseruationibus excusari posse consuetudine rationabili, quae licet forte non sit immemorialis est, tamē (vt vtar verbis Nauarri in Enchir. cap. 12. n. 50.) tot annorum, adeoque vetus & antiqua, vt ad emolliendas in religione, aut etiam tollendas praedictas obseruationes sufficiat: sicut potest sufficere Apostolicum priuilegium, aut licentia, siue expressa siue tacita alterius Superioris auctoritatem ad id habentis.

Atque ex hoc documento consequens est, quod initio eiusdem numeri quinquagesimi tagit ipse Nauarrus: eum qui ingressus est & professus religionem in qua regularis obseruantia nequaquam viget, non excusari a mortali, si non obseruet illa quae sunt essentialia regulae, neque valere excusationem dicentis quod non intenderit se obligare ad vouendum arctius, quam viueretur in monasterio in quo professus est. Nam eadem ratione, inquit idem, qua non excusatur is a continentia seruanda, qui sacros ordines suscepit, absque intentione expressa obligandi se ad talem obseruationem: ita nec excusatur a seruandis essentialibus religionis, qui illam professus est.

Consequens est secundo, quod ex Caiet. idem adhuc habet in seq. n. 51. quod vbi religio deficit in essentialibus, grauissime peccent, qui filios suos aut filias suas illi offerunt.

399. Consequens est tertio, quando reformatur religio, Religiosos illam ingressos teneri ad recipiendam reformationem in essentialibus, & in ijs quae conducunt ad essentialia, vt censentur illa sine quibus vt plurimum ipsa vix custodiuntur, iuxta illud quod in Concil. Triden. sess. 25. cap. 1. De Regular. commendatur Superioribus, vt omnem curam & diligen-

tiam adhibeant ne a talibus Religiosi sui recedant. Vnde patet in statu perditionis esse moniales, quae clausulam admittere nolunt, quam experientia docet tantopere illis necessariam esse ad custodiam castitatis. Ideoque ab Ecclesia seuerè eadem clausura iniungitur, prout constat ex capitulo vnico De statu regularium in 6. & ex Concilio Trident. sess. 25. cap. 5. De regularibus, & ex Bullis Pij quinti & Gregor. decimertij, propositis & explicatis à Nauarri in commentario 4. De regularibus à numero 39. Aduerte autem obiter, ad talem clausuram pertinere non modo vt moniales extra septa monasterij non egrediantur; sed etiam vt nec caeteri seu viri, seu foeminae illa ingrediantur. Quod vtrumque sub excommunicatione prohiberi per memoratas Bullas, cum reuocatione omnium facultatum, si quae obtendantur, videre est apud ipsum Nauarrum.

Alia documenta pro ratione iudicandi quando contingat Religiosum peccare contra paupertatem.

397. Primum est. Religiosum post factam professionem non posse de bonis suis pecuniarijs per testamentum, aut alio modo alienationis, disponere: sed eo ipso, quod factus est professus, omnia illa relicta esse monasterio (nisi forte sit ordinis non possidentis communiter annuos redditus, iuraque perpetua) iuxta capitulum. Qui ingredientibus 19. quaestione 3. & Authenticam Ingressi, Cod. De sacrosanctis Ecclesijs: cum sic dicitur: Ingressi monasteria, ipso ingressu se suaeque dedicant Deo. Nec ergo de his testentur, vt pote nec Domini rerum. Quamquam in Gallia (quod notat Coar. De testamentis cap. 4. in fine) bona omnia profitentium, nisi ex praecedente pacto referuata sint monasterio, perueniunt ad consanguineos propinquiores. Aduerte autem obiter, quod cum Summus Pontifex concedit aliquibus Religiosis facultatem testandi: id non faciat concedendo eis dominium, sed tantum constituendo dispensatores rerum de quibus testantur: ex doctrina D. Thom. 2. 2. quaest. 185. in fine. Aduerte item, ex cap. Si qua mulier 19. quaest. 3. si professus reliquerit in seculo filios, quibus nondum legitimam portionem diuiserit, ne iniuria cuiquam eorum fiat, ipsum post professionem posse illis portionem eiusmodi diuidere. De his plenius tractat Lud. Molina, De iust. & iure tomo 1. tract. 2. disp. 139. 140. & 141.

Secundum documentum est. Dispositionem à Religioso de suis bonis factam per testamentum ante professionem: post hanc mutari non posse nec reuocari. Hoc habetur ex cap. 2. De testamentis; pro eoque multos auctores refert Coar. ad idem cap. Probatur vero: quia professus nequit condere testamentum ex praecedenti documento. Quare nec poteris prius conditum mutare; quia id esset condere de nouo; quod vt validum sit, perinde ac prius conditum requirit in testatore dominium eorum de quibus testatur: quod negandum est in professio, cum id sit retinere adhuc dominium: quod repugnet paupertati, quam professus est. Veruntamen iuxta mutandi causa interueniente, videtur posse quadam ratione id facere: nimirum tanquam optimus interpretis voluntatis, quam testando habuit. Nam optime omnium potest de illa iudicare ac statere, vtum si talem causam praescripserit tunc cum testatur, voluisset id ipsum statuere quod nunc statuit interpretando.

398. Tertium documentum est. Religiosum peccare posse contra paupertatem, tum habendo proprietatem & dominium pecuniae, aut rerum pecuniam estimabilem, seu habendo ius de talibus plene disponendi pro arbitratu suo: tum habendo in usufructuarij liberum earum, seu ius eis pro arbitrio vtendi; non tantum ad propriam necessitatem; sed etiam ad quibus libuerit. Quorum prius esse in Religioso peccatum suo genere mortale, patet tum ex alijs quae habet Nauarr. in commentar. 2. de regularibus numero secundo, tum maxime ex eo, quod in capitulo secundo & sexto, De statu Monachorum statuitur, vt Monachus qui pecuniam habuerit, nisi ab Abbate fuerit ei pro iniuncta administratione permittum, à communione remoueatur altaris: atque is qui in extremis cum peculio inuentus fuerit, nec digne poenituerit: nec fiat oblatio pro eo, nec inter

fratres

fratres accipiat sepulturam. Id quod circa Religiosos vniuersos obseruari, ibidem præcipitur.

Neque vero potest in hac re prætendi dispensatio Superioris: obstat enim textus expressus in cap. Cuius ad monasterium eodem titulo: in cuius fine sic habetur. Nec existimet Abbas, quod super habenda proprietate possit cum aliquo Monacho dispensare: quia abdicatio proprietatis, sicut & custodia castitatis, adeo annexa est regulæ Monachali, vt contra eam, nec Summus Pontifex possit licentiam indulgere. Quod intellige quâdiu quis manet Religiosus: cum proprium habere sit contra religionis essentiam, tanquam repugnans paupertati, de qua fit vnus ex votis religionis. Alioquin enim si Papa pro sua summa potestate, iusta grauique causa exigente faciat ex Religioso non Religiosum: consequenter licentiam dabit habere proprium, sicut & ducendi uxorem. Pro cuius rei pleniore intelligentia legendus est Azor in prima parte Moral. Institut. libro 12. capite 7. Pro praxi nobis propolita iustificare possunt dicta in præced. numero 329.

Aduerte autem ex Nauar. in cit. num. 2. bonorum tantum æstimabilium pecuniâ, votum paupertatis reddere incapax, vt satis patet ex communi vsu: quo nemine improbane, religiosi professi sunt Episcopi, Sacerdotes, Doctores, &c. tanquam capaces iurium Ecclesiasticorum, ac bonorum virtuti & eruditioni debitorum.

399. Posterius ex duobus ante propositis hoc est, Religiosum regum pecuniâ æstimabilium, liberum vsuum habere in suum commodum, peccatum mortale esse potest in tribus casibus, quos tangit Sylu. in verbo Religio 6. qu. 7. Primus est, quando Religiosus in vsuum proprium retinet aliqua in magna copia Superiore inscio, aut eo consentiente quidem, sed ita vt ille non sit paratus ad huius præceptum ea relinquere. Talis enim retentio rationem habet vsurpati dominij, & per consequens peccati mortalis iuxta ante dicta.

Secundus est, quando Religiosus à Superiore accepit aliqua ad vsuum, & ijs non solum ad propriam necessitatem, sed etiam ad alia prout libuerit, vitur. Nam & id quâdam rationem habet vsurpati dominij, cum de re ad libitum disponere, sit actus habentis dominium, seu liberam de ea disponendi potestatem. Quapropter sicut Superior nequit Religioso facultatem dare habendi dominium proprietatemve aliquarum rerum pecuniâ æstimabilium, ita nec dare potest vt utatur illis pro arbitrio, ad quoscunq; libuerit vsus; nimirum faciendo propria autoritate de illis, quidquid voluerit ad instar vsufructuarij, cui liberum est prout voluerit disponere de fructibus rerum quarum habet vsuum fructuum.

Tertius casus est, quando Religiosus ad vsuum habet multa superflua sine facultate Superioris: aut cum illa quidem, sed non est paratus ea relinquere ad ipsius mandatum. Nam id esset animo habere proprium: non item si haberet ea ex facultate Superioris, & paratus esset eadem relinquere quotiescunq; Superior ipse vellet. Quod quamuis ita sit, peccat tamen Superior mortaliter, nulla necessitate vel utilitate communi excusante aliquid tale permittendo, vt patet ex eo, quod iuxta cap. 2. De statu monachorum §. Abbas: tanquam præuaricator ordinis, priuatione officij sui, & alio modo secundum regulam, sit puniendus.

Quartum documentum est. Quæcunq; Religiosus acquirit, siue per donationes, siue per laborem & industriam, siue alia aliqua iusta ratione, acquirere non sibi, sed religioni in qua professionem fecit. Ratio est, quia nullius dominij seu proprietatis capax est, neq; suus est, sed suæ religionis: sicut seruus sui domini, & filius sui patris. Quare sicut seruus, domino: & filius, patri, non sibi acquirit, ita nec Religiosus acquirit sibi, sed suæ religioni. Hoc colligitur ex cap. Abbates §. Monachi, 18. quæst. 2. & ex eo quod ante habitum est profitemur in aliquo ordine vt se, sic & sua eidem tradere.

400. Quartum documentum est. Religiosum tanquam proprietarium censeri contra paupertatem peccare mortaliter, non modo cum aliquid pecuniâ æstimabile tenet contra Superioris voluntatem; sed etiam cum de eo disponit, vel est paratus disponere pro sua voluntate, perinde ac si haberet illius dominium: vt donando, vendendo, aut permutando; qui actus sunt habentis dominium: cum istud per illos alienetur: neq; alienatio qua dominium transfertur, fieri possit

ab eo qui dominium non habet. Adde pari ratione nec religiosum posse aliquid, etiam sponte sibi ab alio datum, accipere animo vtendi illo pro sua voluntate. Quod si acciperet cum intentione disponendi de illo, non pro sua voluntate, sed iuxta Superioris voluntatem, etiam si peccaret accipiendo sine Superioris licentia; non tamen contra paupertatem: vt pote qui non accipit animo faciendi sibi proprium, nec re ipsa facit proprium; cum quidquid Religiosus acquirit non sibi sed religioni acquirat.

401. Sextum documentum est. Religiosum postquam aliquid dono accepit siue absq; licentia, siue cum ea: ac etiam cum animo disponendi de eodem iuxta Superioris voluntatem, non posse acceptionem celare Superiori: quia si animum sincerum habeat, sic debet vti accepto, vt Superior possit de eo disponere: ad quod requiritur vt illud ei manifestetur. Nec item posse de eodem disponere, ne quidem illud reddendo ei à quo accepit, aut expendendo in eius utilitatem. Ratio est, quia id esset alienare, quod acquisitum fuit monasterio.

402. Dubia quæ circa religiosam paupertatem moueri possunt magno numero habet Azor in 1. parte Moral. Institut. lib. 12. cap. 8. Et aliquot sequentibus, apud quem illorum explicatio videri poterit. Tantum addam de Religiosis illorum ordinum in quibus singuli habent suum proprium, difficultatem esse quæ Confessarios vexare solet, An tuta conscientia possint manere in aliquo eiusmodi ordine, separando quod ibi vsitatum est: & an quis tuta conscientia possit talem aliquem ordinem ingredi animo faciendi, vt faciunt reliqui.

Cuius difficultatis solutionem, mallem quidem ab alio audire, quam dare: ne tamen omnino desim officio, saluo meliori iudicio dixerim primo; vix consulendum esse ingressum alicuius religionis, in qua passim aliquid de essentialibus, qualis est paupertas, violatur: quandoquidem in eo periculum est contaminandi se pari scelere, aliorum imitatione: iuxta illud Psalm. 17. Cum peruerso peruerteris. Vide antedicta num. 380. propositione tertia. Quia igitur in casu propositæ difficultatis, dantur passim occasiones multa peccata committendi contra paupertatem, nemo negauerit oportere eas vitare. Dixerim secundum, dissuadendum esse ingressum illi qui sic animo comparatus est, vt si Superiores ab usum eiusmodi tollere velint (proprietatem nimirum singularum, reducendo ad communiatem) paratus non sit promptusque acquiescere, sed velit sua semper apud se retinere. Quia id esset velle paupertatem violare, quæ nec retinere animo propositio velit seruare. Dixerim tertio, talem Religionem ingressum, quocunq; animo ingressus sit, teneri paratum esse ad omnia quæ habet, resignanda in manibus Superioris, quoties ea ex parte voluerit religionem reformare. Interea autem dum nulla fit reformatio, posse retinere sibi eiusdem Superioris voluntate concessa: dummodo id non faciat animo proprietario; seu quo pecunijs, & alijs rebus concessis tanquam Dominus vtatur ad quoscunq; vsus libuerit: sed tanquam pauper ijs utatur, ad subueniendum suis necessitatibus: in quem finem conceduntur, tanquam elemosynæ. Dixerim quarto, idque consequenter, ex iisdem bonis Religiosum non posse comparare sibi stabilia bona, quæ relinquat suis hæredibus: præsertim cum Religiosus acquirens aliquid, non sibi, qui incapax est dominij tanquam repugnantis religioso paupertati: sed suæ religioni. Dixerim postremo: non videri censendum tutum in conscientia Religiosum, qui experitur propter multitudinem pecuniarum quas possidet in sua religione, se vel omnino, vel difficulter posse in ea viuere sine multis peccatis mortalibus: ideoque ab illo in confessione exigendum esse, vel vt transeat ad arctiorem religionem, in qua non sit habiturus talem occasionem: vel vt cedat monasterio suas facultates, referendo sibi solummodo quantum satis fit ei ad honestum victum & vestitum. Alioquin enim amans periculum perit in illo, constituiturq; in statu perditionis: in quo volens permanere non est capax absolutionis sacramentalis.